

Advokatska kancelarija
Ognjen S. Avlijaš

Bijeljina, trg Kralja Petra I, TC Emporium
Tel.: +387 55 20 20 88
Mob.tel: +387 65 80 47 79
Mail: advokat_avlijas@yahoo.com

Datum: 10.03.2010. godine

Broj: 001-10-03/10

Konkurencijsko vijeće BiH
Radićeva broj 8
71000 Sarajevo

Na osnovu člana 27. stav 1. i 3. tačka a). Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH”, broj 48/05, 76/07 i 80/09), podnosim

ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA

PODNOŠILAC ZAHTJEVA:

Privredni subjekt Crumb group d.o.o. Bijeljina, Knez Ivo od Semberije broj 4, je preduzeće registrovano kod Osnovnog suda u Bijeljini 16.02.2006. godine pod brojem: 080-0-Reg-06-000 041 i JIB: 4402336950002. Osnovna djelatnost privrednog subjekta Crumb group d.o.o. je pružanje telekomunikacijskih usluga i isti privredni subjekt je i alternativni operater usluga **javne fiksne telefonije** i posjeduje dozvole za sljedeće segmente telekomunikacija:

- opštu dozvolu za pružanje internet usluga,
- ISPC kod,
- dozvolu za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga, dozvola br.**DUFT-TS/05/06** od 19.07.2006 godine,
- dozvolu za korištenje telefonskih brojeva za potrebe Calling cards (kartica za ino-zvanje),
- korištenje bloka 10.000 brojeva u telefonskoj mreži (fiksnih telefona) i 4 mikrotalasna linka,
- Telefonsku centralu AXA10 –identičnu kao što koristi Telekom RS (100% kompatibilna) sa startnim kapacitetom 6500 brojeva (proširiva), po opunomoćeniku Advokat Ognjen Avlijaš iz Bijeljine.

PROTIV:

Privredni subjekt: TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE a.d. Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića broj 93, 78 000 Banja Luka, raniji naziv Telekom Republike Srpske (u daljem tekstu: Telekomunikacije RS ili TELEKOM SRPSKE), IB: 400964000002.

Osnovna djelatnost navedenog privrednog subjekta je telekomunikacijske usluge u fiksnim i mobilnim mrežama u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju.

Zbog sumnje o postojanju zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačka d) i zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2. tačka a), b) c) i d) Zakona o konkurenciji, te člana 4. i 9. Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06), Naime, od strane Regulatorne agencije za komunikacije BiH (u daljem tekstu: RAK ili CRA), a u skladu sa članom 7.1, 9., 10. i 40. Zakona o komunikacijama BiH (»Službeni glasnik BiH, broj 33/02), a u vezi sa tačkom 4. (b) i 4. (c), Politike sektora telekomunikacija BiH (»Službeni glasnik BiH, broj 09/02), dobili smo dozvolu DUFT-TS/05/06 dana 19.07.2006. godine, koja važi 10 godina.

Članom 16. i 17. Zakona o komunikacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 31/03 i 75/06) i Pravilom 16/2002 RAK-a je predviđeno da su javni operateri telekomunikacione mreže **dužni** ponuditi drugim operaterima, uključujući i Podnosioca zahtjeva, priključak na infrastrukturu (tzv. interkonekcija), kao i javno istaknuti minimalnu ponudu linija za iznajmljivanje sa ujednačenim tehničkim karakteristikama u skladu sa odgovarajućim direktivama Evropske unije.

Odlukom RAK-a broj:03-29-2374-I/07 od 09.10.2007. godine privredni subjekti Telekomunikacije Republike Srpske, Telekom BH i HT Mostar su proglašeni operaterima sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne telefonije.

Proglašenje navedenih operatera, operaterima sa značajnom tržišnom snagom znači da, RAK, može navedene operatere obavezati da pružaju usluge interkonekcije po troškovno orjentisanim cijenama, ukoliko to smatra neophodnim da bi se ostvarili ciljevi dati u članu 3. stav 4. i članu 15. stav 1., 3., i 5. Zakona o komunikacijama, te da se na iste imaju primijeniti odredbe o ograničavanju cijena, kao i troškovnom struktuiranju cijena.

Ja moram da naglasim da preduzeće Crumb group d.o.o. Bijeljina, u okviru svoje poslovne saradnje sa preduzećem Telrad d.o.o. Bijeljina (koji je naš mrežni operater), od samog početka posjeduje sve uslove za uspostavljanje interkonekcije kao nijedan operater na teritoriji BiH jer, kao što smo naveli, posjedujemo identičnu telefonsku centalu AXA-10, kao Telekom Srpske, koja je apsolutno kompatibilna njihovoj centrali i koja ispunjava sve zadate kriterijume za rad.

Crumb group d.o.o. je odmah, po dobijanju gore navedene dozvole, zajedno sa svojim mrežnim operaterom (preduzećem Telrad d.o.o.) stupio u kontakt sa nadležnim službama Telekoma Srpske, a u vezi uspostavljanja interkonekcije i potpisivanje ugovora, a u skladu sa predmetnom dozvolom i sa odredbama Zakona o komunikacijama BiH.

Na zahtjev Telekoma Srpske, iako je jasno u gore predmetnoj dozvoli bilo naznačeno da preduzeće Telrad d.o.o., kao naš mrežni operater, može vršiti uslugu i potpisati ugovor o interkonekciji, Crumb group d.o.o. je upućen da se obrati RAK i na taj način ponovo izbjegao svoju zakonsku obavezu potpisivanja ugovora o interkonekciji i omogućavanja priključenja alternativnog operatera na svoju postojeću infrastrukturu.

Postupajući po zahtjevu TELEKOM SRPSKE, Crumb group d.o.o. se obraća sa zahtjevom RAK i to dana 05.10.2006 godine.

DOKAZ 1: podnesak kojim se traži tumačenje od RAK od 05.10.2006 godine

Na podneseni zahtjev, za tumačenjem potpisivanja ugovora o interkonekciji, RAK odgovara svojim tumačenjem od **25.10.2006** godine, broj Dopisa **05-29-3690/06**, kojim ga obavještava da u skladu sa članom 2. i 3. Pravila o interkonekciji, da Telrad d.o.o. (kao naš mrežni operater) može uz naše ovlaštenje potpisati ugovor o interkonekciji.

DOKAZ 2: dopis RAK od 25.10.2006. godine)

U više navrata Crumb group d.o.o. obraćao se privrednom subjektu TELEKOM SRPSKE sa zahtjevom za uspostavljanje interkonekcije. U skladu sa članom 4.1.1. RIP-a (Referentna interkonekcijska ponuda-koju kreira dominantni operater, a odobrava RAK), ukoliko zahtjev operatera sadrži sve potrebne dokumente, saglasno RIP-u, privredni subjekt TELEKOM SRPSKE je obavezan usvojiti zahtjev i predložiti termin za

početak pregovora. Zahtjev za uspostavljanje interkonekcije je podnjet od strane našeg mrežnog operatora Telrad d.o.o. dana **07.11.2006.** godine a termin pregovora je određen za **11.12.2006. godine** (krajnji rok je bio 27.11.2006. godine), što u skladu sa RIP-om, otklanja sve daljne formalne prepreke za zaključenje konačnog Sporazuma o interkonekciji, iako su bili probijeni svi rokovi, s obzirom da nam dozvola važi od **jula 2006.** godine.

DOKAZ 3: zahtjev za uspostavljanje interkonekcije je podnjet od strane našeg mrežnog operatora Telrad d.o.o. dana **07.11.2006.** godine. Termin pregovora je određen za **11.12.2006. godine**

Prvi sastanak je održan dana **11.12.2006.** godine u prostorijama TELEKOM SRPSKE u Banja Luci gdje smo od nadležnih obavješteni, da nemaju utvrđenu cijenu za ovu vrstu usluga, kao i da je u toku priprema forme ugovora i prijedlog cjenovnika, kao i da je u toku sanacija i adaptacija prostorija namjenjenih za kolokaciju opreme novih operatera koja će biti osposobljena u narednih **15-ak dana**, te da će nas o navednom naknadno obavjestiti.

DOKAZ 4 : zapisnik sa sastanka održanog dana 11.12.2006.godine.

A nedavno smo uvidom u „Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 112/09, objavljenom dana 17.12.2009. godine, došli do saznanja da je TELEKOM SRPSKE u gore navedenom rješenju Konkurentskog vijeća potpisao ugovor o interkonekciji sa Aneksom d.o.o. Banja Luka, nosiocem iste dozvole kao i mi, dana 10.08.2006. godine (a nama su cijelo to vrijeme - od dobija DOZVOLE i cijeli mjesec august, govorili da su odgovorni na godišnjem odmoru i da nemožemo ništa raditi po tom pitanju).

Navedeni ugovor (sa Aneks d.o.o.) je potpisan u zakonskom roku od 3 mjeseca od dana kada je Aneks dobio licencu, što ukazuje da nas je Telekom Srpske od tog dana obmanjivao i svjesno doveo u inferioran tržišni položaj u odnosu na druge operatere, jer su u tom trenutku imali sve tehničke i druge mogućnosti da sa nama kao i njima (Aneks-om) potpišu isti ugovor i da su imali sve relevantne podatke, formu ugovora i cijene i da su de facto od tog dana provodili smišljenu opstrukciju prema nama, a sve u cilju održavanja monopolskog položaja.

DOKAZ 5: Vaše rješenje, objavljeno dana 17.12.2009. godine u „Službenom glasniku Republike Srpske”, broj 112/09

Shodno navedenom, može se zaključiti da je Crumb group d.o.o. ispunio sve formalne pretpostavke za zaključenje predmetnog Sporazuma sa privrednim subjektom TELEKOM SRPSKE, iako je isti bio obavezan da, u skladu sa članom 4.1.5. RIP-a okonča pregovore i zaključi konačan Sporazum u roku od **90 dana** od dogovorenog termina za početak pregovora, što u ovom slučaju znači **07.02.2007.** godine, a pošto je zakonski rok za potpisivanje ugovora isticao, ponovo smo se dana **02.02.2007.** godine, obratili sa urgencijom za uspostavljanje interkonekcije i **nije nam odgovoreno.**

DOKAZ 6: Naš akt od 02.02.2007. godine

18.04.2007. godine Telrad d.o.o. upućuje urgenciju na ruke direktoru Rađenoviću gdje ga obavještava da bez obzira na provedenu privatizaciju (kojom su nas stalno u zadnje vrijeme u našim kontaktima obavještavali da je to prepreka za sklapanje ugovora, dok se iz gore navedenog vidi da su NEKI počeli raditi) iako su bili dužni potpisati ugovor i omogućiti nam da radimo.

DOKAZ 7: urgencija Telrad d.o.o. od 18.04.2007. godine

26.04.2007. godine dobili smo odgovor na gore pomenutu urgenciju, kojom smo obavješteni da se TELEKOM SRPSKE **ponovo** obratio RAK za tumačenje prenosa prava iz dozvole, iako to nikad nije uradjeno (pravo nije prenešeno)

DOKAZ 8: akt TELEKOM SRPSKE od 26.04.2007. godine

11.05.2007. godine smo pozvani na sastanak u CRA, koji se održao **17.05.2007.** godine u prostorijama agencije. Na tom sastanku regulator je decidno naglasio da ne postoje nikakve zakonske prepreke za sklapanje ugovora o interkonekciji između Telrad d.o.o. i TELEKOM SRPSKE u okviru ovlaštenja koje Telrad posjeduje, uz konstataciju da sklapanje ugovora treba završiti što prije, sobzirom na postojanje određenih rokova za vođenje pregovora (što znači i da su predstavnici agencije istakli njihovo kašnjenje po pitanju sklapanja ugovora o interkonekciji)

Na tom istom sastanku predstavnici TELEKOM SRPSKE su izrazili da postoje određeni problemi u **kvalitetu isporučenog saobraćaja** od strane **DRUGIH alternativnih operatera** (koji su već potpisali ugovor) iako su znali da samo mi u BiH posjedujemo centralu AXA10, koja je ponovo napominjemo identičnu centralama TELEKOM SRPSKE, tako da prilikom

rada kod nas nebi bilo takvih problema, a jedino **nama** nisu omogućili da radimo.?

DOKAZ 9: zapisnik sa zastanka održanog u RAK od 17.05.2007. godine

I pored svega navedenog nama, odnosno Telradu d.o.o. kao podnosiocu zahtjeva za interkonekciju, ispred Crumb group d.o.o., nije omogućeno da potpiše ugovor,
31.05.2007.godine tražili smo ko sprječava potpisivanje i imena odgovornih.

DOKAZ 10: upit za stav Telekoma Srpske od 31.05.2007.godine.

Tako da smo konačan ugovor o interkonekciji između Crumb group d.o.o. (umjesto prvobitno podnesenog zahtjeva od strane Telrad d.o.o.) i privrednog subjekta TELEKOM SRPSKE, zaključili tek **27.08.2007.** godine (više od **13** mjeseci od datuma dobija Dozvole) a po zahtjevu od **10.07.2007.**godine..

DOKAZ 11: zahtjev i ugovor o interkonekciji

U međuvremenu Crumb group d.o.o. je u više navrata zahtjevao da privredni subjekt TELEKOM SRPSKE završi proces interkonekcije, na što isti nije reagovao nego je nastavio sa odugovlačenjem uspostavljanja interkonekcije.

Takođe, želimo da naglasimo da je interkonekcija u Bijeljini ostvarena preko optičkog kabla našeg mrežnog operatera Telrad d.o.o. Bijeljina, jer privredni subjekt TELEKOM SRPSKE, nisu imale tehničke mogućnosti za međupovezivanje. Na zahtjev istih, odgovorno lice u Telradu se izjavom broj **292/07** od **10.10.2007.** godine za ustupanje optičkog kabla, odrekao bilo kakvih potraživanja prema navedenom privrednom subjektu, bez obzira što isti (Telekom Srpske), **od nas naplaćuju punu cijenu zakupa lokalnog voda.** Privredni subjekt TELEKOM SRPSKE, se tad obavezao da će u skoroj budućnosti sam **stvoriti navedene uslove** ali ni do dan danas to nije ispunjeno. Napominjemo da smo zbog svega navednog, sa komercijalnim radom u Bijeljini, počeli tek od **01.01.2008.** godine!!!

Stim u vezi želimo da istaknemo, da je Crumb group d.o.o. jedini alternativni telekom operater koji je u startu pružio stanovništvu tj. korisnicima kvalitetnu komunikaciju i koji UVODI telefonske priključke korisnicima po najpovoljnijim uslovima u BiH, do sada je uvedeno preko 2000 telefonskih priključaka (2000 brojeva od 10 000 za koliko imamo

dozvolu)

DOKAZ 12: izvjava odgovornog lica Telrada d.o.o. od 10.10.2007. godine

DOKAZ 13: urgencija od strane Crumb group direktoru Božić-u

Uspostavljanje interkonekcije na međunarodnoj centrali u Banja Luci-terminiranje (hronologija)

Na naš zahtjev za uspostavljanje interkonekcije od **10.07.2007.** godine i stim u vezi sklopljenog ugovora o interkonekciji broj **1-01-7209-1/07** od **27.08.2007.** godine, i stalnog traženja uspostavljanja interkonekcija na MNC Banja Luka, smo tek 06.05.2008. godine dobili narudžbenice za **tri E1** voda koliko smo i tražili u našem zahtjevu, da bi nas 19.05.2008. godine, nakon zaprimljenih naših narudžbenica, Adrijana Jokanović obavjestila da nam TELEKOM SRPSKE mogu omogućiti samo jednu **E1 liniju**, (jer su „isti u fazi realizacije novih projekata-montaža za proširenje kapaciteta, i da ćemo nakon toga moći dobiti željeni broj vodova”), iako je opšte poznato u svijetu telekomunikacija da se navedena usluga ne može ozbiljno raditi bez minimalno 3 (tri) voda koliko smo i tražili (na 1 milion minuta sa back-up vodom).

DOKAZ 14:

1. dopisom **TELEKOM SRPSKE** od **15.01.2008.** godine pod brojem: **1-04-11666-1/07** obavješteni smo da postoji tehnička mogućnost za uspostavljanje interkonekcijske veze između Crumb group d.o.o. na poziciji Alternativna TV i Telekomunikacije RS - MnC BL
2. Našim dopisom od **21.01.2008.** godine pod brojem **03-21-01/08**, obavještavamo TELEKOM SRPSKE da ostajemo pri zahtjevu od **3 E1** voda i da naše potrebe prevazilaze taj kapacitet i da će nam trebati puno više vodova. Napomena je data u cilju njihovog širenja kapaciteta te da nas imaju u vidu.
3. **31.03.2008.** godine dobijamo tehničku implementaciju ugovora o interkonekciji gdje je decidno navedeno da su obezbjeđena **3 E1** voda i to po oznakama: **1. 30N01, 2. 30N02 i 3. 30N03**
4. U istoj tehničkoj dokumentaciji se navodi da vodovi u Bijeljini **pripadaju Telrad d.o.o.** i da su iskorištena do stvaranja uslova prema odredbama RIP-a , u kome je TELEKOM SRPSKE obavezan da izgradi kablovsku kanalizaciju na tom području (koju do dan danas nije izgradio).
5. U obavjesti TELEKOM SRPSKE od **07.04.2008.** godine broj **1-04-11666-7/07** (gdje u protokol broju još uvijek koriste **2007** godinu, tj

- /07) obavještavaju nas da je **izvršena montaža i tehnički prijem uređaja** koji su postavljeni i u TELEKOM SRPSKE i na našoj lokaciji kapaciteta **21 E1** voda (mi smo tražili **3 E1** voda)
6. **06.05.2008** dobijamo popunjene narudžbenice, koje smo mi potpisali i vratili TELEKOM SRPSKE (narudžbenice za **3 E1** voda na MnC Banja Luka)
 7. **19.05.2008** od Adrijane Jokanović dobijamo e-mail gdje nas obavještava da nam mogu obezbjediti samo **1 E1 liniju** (jednu od tražene tri) jer je TELEKOM SRPSKE u fazi realizacije novih projekata i montaže opreme nove generacije i tom prilikom nam šalje narudžbenicu za **1E1** vod.
 8. Na naš dopis-žalbu od **22.05.2008**, TELEKOM SRPSKE nam šalje odgovor **28.05.2008**. godine, pod brojem: **01-04-6226-01/08** gdje nas obavještava da nam mogu obezbjediti samo **1 E1** vod, jer navodno montiraju novu opremu....i da će **pratiti naš saobraćaj na tom jednom vodu!!!** I da ćemo biti blagovremeno obavješteni o dinamici gore pomenutih aktivnosti (proširenje i modernizacija)....a ne navodeći kome su DALI već postavljena **21 E1** voda,koje su postavili, istestirali i tehnički primili!!!

Navedeno smo stalno prezentirali privrednom subjektu Telekomunikacije RS i tražili vodove da bi mogli da se bavimo terminacijom (jer pored ta dva voda za koji smo podnijeli zahtjev a nismo ih dobili, potrebe predviđene našim planom su puno veće, i za svaku godinu smo im dostavili planirani broj) da bi nas ponovo Adrijana Jokanović, (zadnji put e-mailom **04.11.2009**. godine), obavjestila da isti nisu u mogućnosti da udovolje našem zahtjevu i da su u privrednom subjektu TELEKOM SRPSKE „**opsežni zahvati**“ po pitanju proširenja kapaciteta, koji traju, kao što vidite iz navednog od 2006. godine, odnosno od dana dobijanja naše DOZVOLE za rad ali čini nam se i izgleda samo za nas.?????

U isto vrijeme privredni subjekt TELEKOM SRPSKE u zakonskom roku potpisuju ugovor o interkonekciji sa privrednim subjektom **Aneks d.o.o.** Banja Luka i omogućava mu enormnu zaradu koja u periodu od dobijanja dozvole od RAK-a do **31.12.2009**. godine iznosi **68.000.000,00** KM bruto (javno dostupni podaci kod APIF-a i poreske uprave), što može dovesti do zaključka da se određenim kanalima stvara novi monopolista ili je u pitanju nešto drugo!!!.

Ovo govori i podatak da testna faza pri uspostavljanju interkonekcije traje maksimalno mjesec dana i u tom periodu TELEKOM SRPSKE, daju popust

od **60%** za zakup vodova i saobraćaj, a taj TESTNI period kada je **Aneks d.o.o.** u pitanju trajao je godinu dana, mimo zakona, sve do preuzimanja tada privrednog subjekta Telekom RS od strane Telekoma Srbije. Napominjemo da je u to vrijeme direktor za fiksnu telefoniju je bio **Sveto Stojančić**.

Drugi privredni subjekat, **Akt.online d.o.o.** Sarajevo, koji je poslije nas potpisao ugovor o interkonekciji sa privrednim subjektom Telekomunikacije RS, **2009. godine**, dobio je **50%** umanjene vodova od **8 (osam)** zatraženih u zahtjevu, što iznosi **4 (četiri)** E1 voda, dok mi do dana današnjeg imamo samo **1 (jednu) liniju**.

Akt.online d.o.o. Sarajevo je ostvario prihod, od dana dobijanja dozvole do **31.12.2009.** godine, u iznosu od **20.000.000,00 KM**.

Crumb group d.o.o. je u istom periodu, od dobijanja dozvole pa do **31.12.2009.** godine, ostvario promet od samo **623.000,00 KM**, što je **108** puta manje od gore navedenog privrednog subjekta Aneks d.o.o. Banja Luka i **32** puta manje od Akt.online d.o.o. Sarajevo.

Zbog pomenute situacije Crumb group d.o.o. bio je prinuđen otkazati dogovoreni posao i ugovore sa međunarodnim operaterima, odnosno pretrpio je značajnu direktnu poslovnu štetu u iznosu od preko **10.000.000,00 KM** neto, prouzrokovanu namjernim odugovlačenjem u realizaciji interkonekcije a taj trend se nastavlja kao što vidite i dalje.

DOKAZ: uvid u javno dostupne dokumente i eventualno vještačenje po vještaku ekonomske struke i vještaku iz oblasti telekomunikacija

Na osnovu izloženog, Crumb group d.o.o. smatra, da je privredni subjekt Telekomunikacije RS zloupotrijebio svoj dominantni položaj u smislu člana 10. stav 2) tačka b) i c) Zakona o konkurenciji.

Crumb group d.o.o. takođe smatra, da je privredni subjekt Telekomunikacije RS i nakon zaključenja sporazuma o interkonekciji sa istim, nastavio kršenje odredbi Zakona o konkurenciji, zloupotrebljavajući svoj dominantni položaj u smislu člana 10. stav 2) tačka a) Zakona, kao i kršenje odredbi Zakona o komunikacijama, navodeći činjenicu da alternativnim operaterima nije ponuđeno korištenje usluge iznajmljenih linija, što je direktno kršenje pravila 16/2002 član 3. stav 2a. RAK-a.

Nepružanjem ove usluge domaćim alternativnim operaterima, pa tako i Crumb group d.o.o., dominantni operateri onemogućavaju liberalizaciju

tržišta na segmentu iznajmljenih vodova i štite svoj monopolistički položaj.

Zbog takve situacije, isti privredni subjekti su u mogućnosti da naplaćuju svoje usluge krajnjim korisnicima po visokim cijenama.

U isto vrijeme dominantni operateri ovu uslugu nude na međunarodnom tržištu ino-operaterima, dovodeći time lokalne alternativne operatere u diskriminirajući položaj, a nas posebno.

Takođe po pitanju regulisanja cijena za terminaciju međunarodnog saobraćaja, Crumb group d.o.o. ukazuje na činjenicu da su domaći operateri dovedeni u neravnopravan i diskriminirajući položaj u odnosu na strane operatere, obzirom da gore navedeni javni operateri nude bolje komercijalne uslove stranim operaterima nego domaćim alternativnim operaterima.

U slučaju kada dominantni operater sam direktno prodaje minute terminacije dolaznog međunarodnog saobraćaja u svoju mrežu onda je u njegovoj nadležnosti i transport navedenog saobraćaja od mjesta interkonekcije sa ino-operaterom pa sve do krajnjeg korisnika.

To podrazumijeva da je u cijenu koju dominantni operater nudi ino-operaterima uračunata i ne mala cijena međunarodnog transporta navedenog saobraćaja do komutacije (centrale) dominantnog operatera. Dominantni operateri trenutno ovu uslugu na ino-tržištu nude po cijeni od:

- Telekomunikacije RS (Fiksna – 0,131KM/min, Mobilna – 0,319 KM/min).

Nažalost i **ovakva cijena** bi odgovarala Crumb group d.o.o., jer ima dobar sporazum sa nadprovajderom, **ali da mu se napokon omogući da radi, iako takođe** smatra da su cijene previsoke i da mogu biti manje, čime bi se i krajnjim korisnicima mogla ponuditi bolja cijena.

U svakom slučaju dominantni operater naplaćuje i cijenu lokalnog interkonekcijskog voda (Telekomunikacije RS cca 1.100 KM/vod + PDV) što takođe povećava cijenu, a da pritom dominantni telekomi ne naplaćuju ovu uslugu međusobno, navodno zbog velikog saobraćaja.

Alternativni operater isto tako mora platiti dominantnom operateru i cijenu terminiranih minuta, a koju je odredio sam dominantni operater, odnosno:

- Telekomunikacije RS (Fiksna – 0,127 KM/min, Mobilna – 0,300 KM/min) + PDV.

Crumb group d.o.o. ima dobre ugovore sa nadprovajderima i pored ovako visokih cijena od strane TELEKOM SRPSKE ostvarivao bi dobit, jer cijena po minuti koju može dobiti varira od **10,5 do 15 dollar centi** .

Mi možemo pružiti najbolji kvalitet i sigurnost stranim partnerima, a pored toga imamo dobar i odlazni saobraćaj.

U praksi na 1 milion minuta : $1.000.000 \text{ minuta} \times 0.127 \text{ KM} = 127.000,00 \text{ KM}$
Telekomunikacije RS imaju direktnu zaradu od **127.000,00 KM** dok bi nama ostajalo između 23.000,00 i 30.000,00 KM na 1 milion minuta, a pošto se naši kapaciteti ,planovi i ugovori sa stranim operaterima kreću između 10 i 20 miliona minuta mjesečno, lako je izračunati naš gubitak.

Uz sve gore navedeno, alternativni operater je dužan da obezbijedi i bankarsku garanciju koja mora biti **2.5** puta veća od prosječne mjesečne cijene terminiranih minuta saobraćaja u mrežu dominantnog operatera dok se alternativnom operateru ne daju nikakve garancije u vezi plaćanja.

U ovom slučaju dominantni operater je obezbijedio samo krajnji dio mreže, odnosno pristup do krajnjeg korisnika.

Crumb group d.o.o. smatra, da je jasno da dominantni operateri zloupotrebjavaju dominantni položaj namećući nelojalne cijene i ostale uslove u smislu člana 10. stav 2) tačka a) Zakona o konkurenciji. Takođe smatra, da se cijena terminacije ino-telefonskog saobraćaja u mreže javnih operatera koju alternativni operateri plaćaju, treba izjednačiti sa cijenom lokalnog poziva, kako je i praksa u tom poslu u zemljama Evropske unije i u zemljama koje su u fazi približavanja Evropskoj uniji (Hrvatska, Makedonija ...).

Na tim liberalizovanim tržištima cijena za međunarodnu i lokalnu terminaciju su na istom nivou, jer su svjetski i evropski regulatori ustanovili da ne postoji ni jedan razlog koji bi opravdao razliku između cijena za lokalnu i međunarodnu terminaciju.

Znači da za javnog operatera svakako nema razlike da li se radi o terminaciji ino-saobraćaja preko alternativnog operatera ili lokalnog saobraćaja (nema dodatnih troškova, nema dodatno angažovane infrastrukture i opreme).

U ovom momentu sve troškove svakako snose alternativni operateri, a na drugoj strani dominantni operateri (Telekom BH, Telekomunikacije RS pa i

HT Mostar) na taj način uvećavaju svoj promet i prihod, te u značajnoj mjeri narušavaju konkurenciju.

Iz ovog je vidljivo da javni operateri očito krše odredbe člana 10. stav 2. tačka a), c) i d) Zakona o konkurenciji.

Pored navedenog, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji, Crumb group d.o.o. smatra da se treba regulisati i način uspostavljanja troškovnog principa pri formiranju cijena usluga koji neće predstavljati zloupotrebu položaja od strane javnih operatera..

Naime, činjenica je da su cijene pojedinih usluga koje javni operateri nude svojim krajnjim korisnicima jednake ili čak niže od cijena koje ovi operateri nude alternativnim operaterima.

U najboljim slučajevima postoji neznatna razlika između usluge pozivanja koja se nudi krajnjim korisnicima i veleprodajne cijene, koja se nudi alternativnim operaterima. Dominantni telekom operateri koriste svoje mobilne mreže, do kojih alternativni operateri i dalje nemaju direktan pristup, kao vid zaštite konkurencije, odnosno direktno štite svoj monopolistički položaj na tržištu.

Takođe, na primjeru terminacije nacionalnog saobraćaja iz mreže alternativnog operatera u fiksnu mrežu privrednog subjekta TELEKOM SRPSKE evidentno je da razlika između maloprodajne cijene pretplatnicima privrednog subjekta TELEKOM SRPSKE i veleprodajne cijene terminacije koja se fakturiše alternativnim operaterima iznosi svega 0,0005 KM/min.

Činjenica je da dominantni operater u maloprodaji svojim pretplatnicima nudi ovu uslugu po cijeni od 0,02 KM/min, dok je veleprodajna cijena prema alternativnim operaterima 0,0195 KM/min. Na ovaj način dominantni operater ponovo nameće nelojalne cijene alternativnim operaterima čime je onemogućio održivu konkurenciju na tržištu pružanja ovih usluga, jer ne ostavlja prostor za formiranje konkurentne cijene od strane alternativnih operatera uključujući i Podnosioca zahtjeva, prema krajnjim korisnicima.

I sa ovako visokim cijenama u nacionalnom saobraćaju, tj maloj razlici između kupovne i prodajne cijene, mi smo ostvarili dobre rezultate i dobili povjerenje velikog broja korisnika, kao i prelaz oko **1500** korisnika TELEKOM SRPSKE u našu mrežu jer su korisnici uvidjeli da dajemo uslugu istog ako ne i boljeg kvaliteta a da smo puno jeftiniji, što i jeste cilj

liberalizacije tržišta i omogućavanju stanovništvu i privredi jeftinije a uz to i kvalitetna telekomunikaciona usluga.

Po svim navedenim pitanjima, Crumb group d.o.o. se obraćao RAK-u u više navrata ukazujući na nelogičnost i ponašanje dominantnih operatera, koji su i dalje nastavili sa istom praksom. Zbog ovakve cjenovne politike dominantnih operatera, Podnosiocu zahtjeva je onemogućeno da aktivira planirani set usluga i time doprinese daljnoj liberalizaciji tržišta telekomunikacija u BiH.

Na osnovu izloženog, Crumb group d.o.o. smatra da je privredni subjekt Telekomunikacija RS, pored zloupotrebe svog dominantnog položaja na tržištu Bosne i Hercegovine, prekršio i odredbe člana 4. stav 1) tačka d) Zakona o konkurenciji, primjenjujući različite uslove za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima, odnosno, navedeni dominantni operateri na tržištu Bosne i Hercegovine, nude bolje komercijalne uslove stranim operaterima u odnosu na domaće alternativne operatere, dovodeći **Podnosioca zahtjeva** u nepovoljan tržišni položaj, u odnosu na strane operatere ali i domaće POVLAŠĆENE alternativne operatere, a i pored toga nama nisu dali tražene vodove i upornom opstrukcijom sprečavaju nas da obavljamo našu osnovnu djelatnost zbog čega smo i osnovani i cijelo vrijeme plaćamo dozvole za rad.

Takođe preporučujemo da u cilju sprečavanja daljnjeg ovakvog monopolističkog ponašanja primjenite , **Član 48.** Zakona o konkurenciji a koji glasi:

(1) Novčanom kaznom u iznosu najviše do 10 % vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz prethodne godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt ili fizičko lice, ako:

- a) sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način učestvuje u sporazumu kojim je narušena, ograničena ili spriječena tržišna konkurencija u smislu člana 4. ovog zakona;
- b) zloupotrijebi dominantni položaj na način propisan odredbama člana 10. ovog zakona;
- c) učestvuje u provođenju zabranjene koncentracije privrednih subjekata u skladu s odredbama člana 13. ovog zakona;
- d) ne postupi po odlukama Konkurencijskog vijeća iz člana 42. ovog zakona.

(2) Konkurencijsko vijeće može izreći odgovornim licima privrednog subjekta iz stava (1) ovog člana novčane kazne u iznosu od 15.000 KM do 50.000 KM.

I da akcenat stavite na tačku 2. i izreknete novčane kazne svim odgovornim licima, jer bez adekvatne kazne nastaviće da zloupotrebljavaju svoj položaj krijući se iza funkcija i nastaviti nas dijeliti na podobne i nepodobne operatere.

Podnosilac zahtjeva

Crumb group d.o.o
DIREKTOR
Dragan Galić
